

DAHI RƏSSAMIN GƏNCƏYƏ SƏNƏT TÖHFƏSİ

Bu gün rəssam, Azərbaycanın dünya şöhrətli sənətkarı Toğrul Nərimanbəyovun doğum günüdür. Yaşasaydı 94 yaşı olacaqdı. O böyük sənətkarla görüşmək, sənət haqqında, qədim şəhər haqqında düşüncələrini dinləmək mənə də nəsb olub. 1980-ci il idi, Gəncə şəhər partiya komitəsinə birinci katib Həsən Həsənov rəhbərlik edirdi. Dəfələrlə yazmışam, Həsən Həsənov dövrün qadağalarına, rəhbərlik qısqançlıqlarına baxmayaraq vətənevərliyi, qabiliyyəti, fədakarlığı və millətsevərliyi ilə ustalıqla Gəncədə çox möhtəşəm işlər gördü. Özü də bu işləri həyata keçirərkən yerli ziyalıların, vətənpərvər insanların gücü ilə yanaşı İttifaq miqyasında ən görkəmli partiya və dövlət xadimləri, mədəniyyət və incəsənət ustaları da fəaliyyətinin bir parçasına çevirirdi. İki ildən də az vaxtda qədim şəhər təkcə ölkəmizin deyil, İttifaqın əsl mədəniyyət mərkəzinə çevrildi. Anar, Cəmil Əlibəyov, Fikrət Əmirov, Hüseyn Arif, Şəmsi Bədəlbəyli, Mirvarid Dilbazi, Əzizə Cəfərzadə, rus Yuri Arakçeyev, ukraynalı İvan Draç və Ukrayna Yazıçılar İttifaqının birinci katibi Pablo Zaqrebelniy, belorus İosif Senejen... Bunlar yadıma düşənlərdir.

O vaxt yeni bir ənənə yarandı. Həsən Həsənovun tapşırığı ilə şəhərdə həyata keçirilən abadlaşdırma və yenidənqurma tədbirləri haqqında ürək sözlərini eşitmək və fikir mübadiləsi aparmaq üçün dəvət edilən hər bir görkəmli insanla görüşüb şəhər haqqında, burada həyata keçirilən işlər haqqında müsahibə alır və onu şəhər qəzetində dərc edirdik.

Toğrul İbrahimbəyov da həmin dövrdə şəhərdəki qədim "Tatlar məscidi"nin bərpa üçün dəvət edilmişdi. Rəssam məscidin bərpadan sonra orada fəaliyyət göstərəcək "Nizami və

Puşkin kitabxanası"nda divarboyyu nəhəng panno üzərində işləyirdi. Bir fakt da maraqlıdır ki, sovet rejimi ateizmi dövlət siyasəti kimi qəbul etmişdi və dini abidələrin bərpası qadağan idi. Həsən müəllim bu iş üçün çox ustalıqla bir forma fikirləşmişdi. Şəhərdə isti-

fadəsiz qaldığından uçulub dağılmaqda olan bütün məscid binaları qədim tarixi abidə kimi bərpa edildi və müxtəlif mədəniyyət ocaqlarının ünvanına çevrildi. Toğrul Nərimanbəyovla işində görüşdük, qədim şəhər, onun tarixi memarlıq abidələri, Gəncəyə dəvətinin səbəbi haqqında maraqlı və uzun söhbətimiz oldu. Müsahibəyə də özü yönəm verirdi.

"...Mənə elə gəlir ki, qəzetinizin oxucularını daha çox yeni yaradılacaq "Nizami və Puşkin kitabxanası"nda işlədiyim süjetli divar rəsmi maraqlandırır. Bu qədim şəhərdə ilk işimdir. Əvvəlcədən deyim ki, buradakı fəaliyyətim mənim üçün ona görə maraqlı və yaddaqalan olacaq ki, dahi şair və mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin bu günkü həmyerlilərinin rəssamlığa marağı, sənəti düzgün qiymətləndirməsi məni sevindirdi. Sənətsevər insanlarla əhatə olunmuşam. Rəssamlar yaxşı bilirlər ki, sənətsevər insanlar arasında

çox xoşdur. Bu işə yaradıcı insan üçün çox vacibdir.

Bir neçə kəlmə də yeni əsərim haqqında. Əsas məqsədim böyük şair və mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin və rus poeziyasının ən görkəmli nümayəndələrindən olan A.S. Puşkinin sənət dünyasını təsvir etməkdir. Əsərin əsas leytmotivini Nizami Gəncəvi və Puşkin yaradıcılığı təşkil edir. Divarın bir hissəsində böyük şairin bütün dünyada məşhur olan "Xəmsə"sindən səhnələr təsvir olunub. Kəpəzin və Göygölün görünüşü Nizaminin sənət dünyasının vüqar və bəyazlıq rəmzi kimi düşünülüb. Çalışmışam ki, milli kalorit daha qabarıq nəzərə çapsın.

Aleksandr Sergeyeviç Puşkinin təsviri canlanan digər hissədə isə şairin əsərlərindən səhnələr təsvir edilir. Böyük rus şairinin ömrünün Qafqazda keçən günləri və Peterburq həyatından fraqmentlər əsəri tamamlayır. İki qardaş xalqın böyük şairlərinin bir tabloda yerləşdirilməsi, həm tarixilik, həm də millilik baxımından müəyyən çətinliklər törətsə də, çalışmışam ki, sənətin beynəlmilliliyini təsvir edim, hər iki şairi birləşdirən ümumi cəhətləri göstərim.

Kitabxana bu günlərdə istifadəyə veriləcək. Yəqin ki, qədim şəhərin sənətsevər adamları bu əsəri öz gözləri ilə görəcek, əsl qiyməti də onlar verəcəklər..."

Sonda - Qədim Gəncəyə yenə gələcəksinizmi - deyə soruşdum. - İnşallah, tale qismət etsə böyük həvəslə - dedi...

Dahi sənətkar, dünya şöhrətli rəssam Toğrul Nərimanbəyovun doğum gününə münasibətilə onun Gəncəyə səfərinə, qədim şəhərə sənət töhfəsinin yaranma tarixinə diqqət çəkmək istədim.

Vaqif TANRIVERDİYEV
Gəncə